

εἶναι μακροὶ καὶ συνεχεῖς περίπατοι, καθ' οὓς ἀκολουθῶν τις αὐτὸν δὲν ἤθελε μείνει σφόδρα εὐχαριστημένος.

Οὐδέποτε σχεδὸν μεταβαίνει εἰς τὸ θέατρον.... Προτιμᾷ ν' ἀναγινώσκη κατ' ἐπανάληψιν τὸν Εὐριπίδην καὶ τὸν Σοφοκλῆ ἐν πρωτοτύπῳ.

Ἀληθὲς κύριος τοῦ ἐν Mont-sous-Vandrey κτήματος τοῦ προέδρου εἶναι ἡ κυρία Γρεβύ, ἥτις κατοικεῖ ἐν αὐτῷ ὅλον σχεδὸν τὸ ἔτος, καὶ εἰς αὐτὴν ὅπως οὐδ' ἀφείλεται τὸ ὄνομα οἴκου τοῦ καλοῦ Θεοῦ, τὸ ὅποσον ἐδόθη παρὰ τῶν χωρικῶν τῶν πέριξ εἰς τὸ κτῆμα Γρεβύ.

Ἡ μόνη καὶ προσφιλέτης κόρη τοῦ προέδρου δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὰς ἄλλας κόρας τῆς ἡλικίας τῆς. Ἀρκετὰ εὐειδὴς, λεπτή, ὑψηλή, μεγαλάρουνη, ἐνδύεται ἀνδρικά τρεῖς μῆνας τὸ ἔτος, θηρεύει ὡς ἄριστος θηρευτής, ἵππευει, κυνηγᾷ σὺν ἄλλοις, συνδιαλέγεται οἰκείως μετὰ τῶν χωρικῶν, παρ' ὧν λατρεύεται, παρίσταται εἰς τοὺς γάμους καὶ εἰς τὸ βάπτισμα τῶν τέκνων τῶν, καὶ διανέμει αὐταῖς τὰ χρήματα, τὰ ὅποια οὐχὶ μετὰ κόπου πολλοῦ λαμβάνει παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς.

« Πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ κατὶ τι καὶ ἡ προῖξ μου », ἐλεγέ ποτε.

Ἡ δεσποινὶς Γρεβύ ἄγει ἡλικίαν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἔτων, καὶ ὅλινον μεριμνᾷ περὶ γάμου. Οἴκοι ἡ κόρη τοῦ προέδρου ἐργάζεται ἀδιαλείπτως. Το ὄμματόν της ἀναμνησκει τὸ τοῦ Φάουστ τάπητες ἐκ δορῶν ἀλωπέκων, τίγρεις, λεόντων· συλλογαὶ ὀπλῶν, μεταλλείων, ἀγγείων, εἰκόνων· παρὰ τὸ παράθυρον γραφεὶν ἐκ δρυὸς ἀντικρὺ κλειδοκύμβαλον· ἡ κλίνη μετὰ λευκῶν παραπετασμάτων καὶ πρὸ αὐτῆς τάπητες ἐκ δέρματος σὺν ἄλλοις.

Εὐρισκόμενος εἰς τὸ κτῆμά του ὁ κ. Γρεβύ ἀρέσκειται ἐνίοτε νὰ ἐπισκέπτεται τὸ μαγειρεῖν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐπιδοκιμαζέται ἡ μάγειρος λέγουσα ὅτι « ὁ κύριος ἐρχεται νὰ τῆς ἀνακατώσῃταις κατσαρόλαις » ὡσάκις τολμήσῃ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν ἐστίαν, φεύγει ἀποφέρων ἐπὶ τῶν νώτων στίγμα πάχους, ἐδὲ κησιν τῆς κακῆς μαγείρου, τὸ ὅποσον ἀνακαλύπτων κραυγάζει, ὅτι δὲν θὰ πατήσῃ πλέον τὸν πόδα του

εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ τρεῖς τῇν ὑπόσχεται τοῦ ὀκτώ τοῦλάχιστον ἡμέρας.

Αἱ ἐσπερίδες δὲν παρατείνονται πέραν τῆς δεκάτης ἐν Mont-sous-Vandrey. Ὁ πρόεδρος δὲν δέχεται τὴν ἐβδόμην καὶ ἡμίσειαν μεταβαίνουσιν εἰς τὴν αἴθυσαν, ἡ κυρία καὶ ἡ δεσποινὶς καταγίνονται εἰς τὴν μουσικὴν, ἐνῶ ὁ πρόεδρος παίζει ζατρίκιον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλβέρτου ἢ τοῦ ἀνεψιοῦ του. Ἐν Σπάρτῃ δὲν διήρχοντο τὸν βίον ἡτυχότερον.

Ε. Σχ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ Τῇ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ *)

Ἑτέρα βιομηχανία ἐπικρατεστέρας ἴσως σπουδαιότητος τῶν λοιπῶν, οὐχὶ διὰ τὴν ἑκτασιν αὐτῆς ἢ διὰ τὴν οἰκονομικὴν αὐτῆς ἐνεργητικότητά, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπιρροὴν ἣν ἐξήσκησε μέχρι τοῦδε καὶ παρ' ἡμῶν καὶ ἣν εὐποροῦσα καὶ προαγομένη δύναται νὰ ἐκασκήσῃ ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς προόδου τῶν λοιπῶν βιομηχανικῶν ἐργαστασίων, ἡ Μηχανουργία, παρ' ὅλῳ νὰ μὴ ἀντιπροσωπευθῇ οὐδαμῶς ἐν τῇ ἐκθέσει διότι εἰ καὶ ἐκ τῶν 9 ὑπαρχόντων παρ' ἡμῶν μηχανουργείων τρία τὰ σπουδαιότερα ἀναντιρρήτως τῶν λοιπῶν ἐπρόκειτο ν' ἀντιπροσωπευθῶσι δι' ἔργων ἀξίων τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν, ἐνεκα τῶν ἐκτάκτων ὅμως περιστάσεων ὑπὸ τὰς ὁποίας διετέλει ἡ πατρίς κατ' αὐτὸ τὸ τελευταῖον στάδιον τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν, καὶ τὰ τρία τῶν ἐργαστασίων τούτων παρέστησαν τὰς ὑπὲρ τῶν ἐκθεμάτων αὐτῶν ἐργασίας ὑποχωρήσαντα εἰς ἐργασίας ἄλλας ὅπως ἀντιθέτους τῶν συνήθων αὐτῶν εἰσληνικῶν ἐργῶν, μολὶς δὲ καὶ λίαν βραδέως τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν, τὸ μηχανουργεῖον τοῦ κ. Γ. Βασιλειάδου κατεύρθητε ν' ἀντιπροσωπευθῇ δι' ἐνὸς καὶ μόνου ἀξιολόγου ἔργου λίαν εὐπρεπῶς ἐκτεθέντος τῇ φιλοτίμῳ φροντίδι τοῦ υἱοῦ τοῦ κ. Βασιλειάδου, δι' ὃ καὶ ἐβραβεύθη διὰ χαλκοῦ μεταλλίου.

Βεβαίως ἡ συμμετοχὴ ἡμῶν ἐν τῷ διαμερίσματι τῶν μηχανῶν δὲν ἦτο δυνατόν, καὶ ἂν ἅπαντα τὰ ἡμέτερα μηχανουργεῖα ἀντιπροσωπεύοντο, νὰ καταλάβῃ θέσιν τινὰ διακεκριμένην ἀπέναντι τοῦ ἀληθῶς καταπληκτικοῦ ἐκείνου στρατοπέδου χιλιᾶδων μηχαν-

*) Συνέχεια καὶ τέλος.

νῶν ὅπερ ἀποτελεῖ ἴσως τὸ ἐπαγωγότερον καὶ διδασκικώτατον ἄμα θέαμα ἐν τῇ παγκοσμίᾳ ἐκθέσει καὶ ὅπερ ἐκπληττον τὸν θεατὴν διὰ τῆς εὐρύτητος τοῦ μεγάλειου του, περιλαμβάναντα τὰ πειστήρια, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ μεγάλειου τῶν διαφόρων ἐθνῶν καὶ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ τῶν λαῶν.

Τῶν ἡμετέρων μηχανουργείων τὰ προϊόντα δὲν ἠδύναντο ἀναντιρρήτως νὰ καθέξωσι θέσιν τινὰ παρὰ τὰ ἔργα τῶν ἄλλων κρατῶν, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀντιπροσωπεύει καὶ ἐν βήμα πρὸς τὴν πρόδον, διότι ἐπιστοποιεῖ ἡ μίαν ἐφεύρεσιν ἢ μίαν νέαν βελτίωσιν δι' ὧν ἐτι εὐχερέστερον κατορθοῦται ἡ ὑποταγὴ τῶν ἀπροσώπων τῆς φύσεως δυνάμεων καὶ τῆς ἐμφύχου ὕλης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἠδύναντο ὅμως νὰ χρησιμεύσωσι καὶ δι' ἡμᾶς ὡς ἄλλα πειστήρια, ὅτι ἡ Ἑλλὰς μικρὰ καὶ νήπιον ἀσθενὲς, ἐν τῇ βιομηχανίᾳ μόλις δεκατίζον, δὲν παραγνωρίζει τὸ κράτος τῆς μεγαλουργοῦ τῶν μηχανῶν δυνάμει καὶ νὰ ὑποδείξωσιν ὅτι οἱ σήμερον ἀσθενεῖς βηματισμοὶ δύνανται ἀνδρῶμενοι νὰ ὑπηρετήσωσιν ἐν τῷ ἔργῳ τῆς προόδου τὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν ἐλλείψει ἐπομένως πρὸς τὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν ἐλλείψει ἐπομένως πρὸς τὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν ἐλλείψει ἐπομένως πρὸς τὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ ἡμετέρα ὅμως καλλιτεχνία δύναται νὰ θεωρηθῇ εὐλόγως ὡς αὐστηρότερον τοῦ θέοντος κριθείσα, εἰ καὶ ἡ αὐστηρότης αὕτη εἶχε λησθῇ ὡς γενικὸν δι' ἅπαντα τὰ κράτη μέτρον· διότι ἐκ τῶν 161 βραβείων ἅτινα ἀπενεμήθησαν τῇ Ζωγραφικῇ καὶ τῶν 78 ἅτινα ἀπενεμήθησαν τῇ Γλυπτικῇ, ἡ μὲν γαλλικὴ καλλιτεχνία ἐλάβεν 74 ἐν τῇ Ζωγραφικῇ καὶ 46 ἐν τῇ Γλυπτικῇ, ἅπαντες δὲ οἱ τῶν λοιπῶν κρατῶν καλλιτέχναι ἐλάβον 87 ἐν τῇ Ζωγραφικῇ καὶ 32 ἐν τῇ Γλυπτικῇ. Ἐκ τῶν ἀπονενεμηθέντων τῇ καλλιτεχνίᾳ βραβείων ἐν καὶ μόνον ἀπενεμήθη ἡμῶν ἀντί τῶν ἀπενεμηθέντων τῷ 1873 καὶ ἐνὸς ἐπίσης τῷ 1867, ἐνῶ ἐν τῇ παρούσῃ ἐκθέσει τινὰ τῶν καλλιτεχνικῶν ἡμῶν ἐργῶν, παρὰ τὰ ἀριστουργήματα τῶν ἄλλων κρατῶν, δὲν κατεῖχον θέσιν ταπεινὴν καὶ ἀρισταμέλην.

Ἀλλ' ἡ ἡμετέρα ἐκθεσις, ἡ μᾶλλον τὸ ἡμέτερον διαμερίσμα εἶχε σπουδαιότατον μειονέκτημα. Ἡ διακόσμησις αὐτοῦ ἦτο ὅπως πενιχρὰ καὶ γυμνὴ πάσης φιλοκαλίας. Βεβαίως δὲν ἠδύναντο ν' ἀξιώσῃ τις νὰ εὕρῃ ἐν τῷ ἐλληνικῷ διαμερίσματι τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πολυτέλειαν τοῦ στολισμοῦ ἣν ἀπῆντα εἰς τὰ διαμερίσματα τῶν πλεί-

στων εἰ μὴ ἀπάντων τῶν λοιπῶν κρατῶν δι' ἃ ἐδαπανήθησαν ἑκατοντάδες χιλιάδων φράγκων· ἐδικαιούτο ὅμως νὰ προσδοκᾷ ἐν τῇ ἀπλότῃ τὴν φιλοκαλίαν καὶ ἐν τῇ οἰκονομίᾳ ἢ ἐπέβαλλον τὰ περιορισμένα χρηματικά μέσα τὴν εὐπρέπειαν. Ἡ κατάσπασις τῆς διακοσμήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ διαμερίσματος ἐπέσυρεν ἐξ ἀρχῆς τὴν προσοχὴν τῶν ἐντεῦθεν ἀποσταλέντων τριῶν μελῶν καὶ προσπάθειαι κατεβλήθησαν ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ βελτίωσις τις· δυστυχῶς ὅμως τὸ τοιοῦτον ἀπέβη ἀδύνατον, διότι τοιαῦτα ἦσαν αἱ γενόμεναι συμφωνίαι, αἱ δὲ διαφοροντίζοντες τὰ περὶ τούτων πρὸ τῆς ἀρίστεως ἡμῶν εἰς Παρισίους προσωρινοὶ Ἐπιτροποὶ, εἶχον παραδεχθῇ τὰ γενόμενα καὶ εἶχον καταβάλει τὸ συμφωνηθέν ἀντίτιμον.

Καὶ διὰ μὲν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν οἰκοδομὴν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διακόσμησιν κλπ. εὗρομεν καὶ παρεδόθησαν ἡμῖν συμβόλαια τακτικῶς συντεταγμένα, διὰ τὴν κατασκευὴν ὅμως τῶν ὑαλοστασίων κλπ. οὐδὲν παρεδόθη ἡμῖν συμβόλαιον. Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου καὶ διότι, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, τὰ ὑαλοστάσια ταῦτα καὶ ἀνεπαρκῆ ἦσαν καὶ ἀκατάλληλα, ἐδηλώθη ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸν κ. ἀρχιτέκτονα ὅτι πρὸ τῆς παραδόσεως τοῦ δι' αὐτὰ συμβολαίου καὶ τῶν ὅρων τῆς λεπτομερείας τῆς κατασκευῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταβληθῇ τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν. Ἐπὶ τέλους ὅμως συνεδρίασα ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐπιτίμου αὐτῆς προέδρου ἐνεκρυνε νὰ πληρωθῇ τὸ συμφωνηθέν ἀντίτιμον, καὶ τοι μὴ καταρτισθέντος ὡς ἐδεῖ τακτικοῦ συμβολαίου. Λόγω τακτικοῦ συμβολαίου, διότι κατὰ τὴν συνεδρίαν ἐκείνην ἐπαδείχθη ἡμῖν συμβόλαιον φέρον χρονολογίαν 8 Ἀπριλίου καὶ τὴν ὑπογραφήν μόνον τοῦ κ. Β. Νικολαΐδου καὶ ὁ περὶ ὅτερος προσωρινὸς ἐπίτροπος κ. Ν. Δελγιγιάννης ἐδήλωσεν ὅτι δὲν ὑπέγραψε διότι ἦτο προχρονολογημένον, συνταχθὲν μόνον κατὰ τὰς τελευταίας ἐκείνας ἡμέρας ὅπως ἰκανοποιηθῇ ἡ ἀπαίτησις ἐμοῦ καὶ τοῦ κ. Κορδέλλα καὶ ἐπέλθῃ ἡ καταβολὴ τοῦ ἀντιτίμου τῶν ὑαλοστασίων. Ἀλλ' ἡ Ἐπιτροπὴ συγκραθεῖσα τότε μετὰ ἱκανὴν συζήτησιν εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἀντιτίμου τῶν ὑαλοστασίων ἐκ δέκα χιλιάδων φράγκων, ἐπεφυλάχθη νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν προκειμένην ἀπαίτησιν τῶν ἐργολάβων μετὰ τὴν ὑποβολὴν καὶ τοῦ λογαριασμοῦ τῶν γενομένων τροποποιήσεων καὶ τῶν προσθηκῶν καὶ νὰ προκαλέσῃ τότε τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δέ, καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τούτον καταβλήθησαν τὴν 17 Ἰουλίου τοῖς δικαιούχοις αἱ δέκα χιλιάδες φράγκων.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοὶ πολλαὶς ζητηθέντος τοῦ λογαριασμοῦ τούτου οὐδεμίαν ἐλάβανον ἀπάντησιν, ἐπίστευον ὅτι καὶ οἱ ἐργολάβοι καὶ οἱ ἀρχιτέκτονες ἀναγνωρίσαντες τὸ ἐλαττωματικὸν καὶ εὐτελὲς τῶν ἀντὶ τῶν συμφωνηθέντων 10 χιλιάδων φράγκων κατασκευασθέντων ὑαλοστασίων ἀπεφάσισαν νὰ παραιτηθῶσι πάσης διὰ τὰς τροποποιήσεις καὶ προσθήκας ἀποζημιώσεως.

Ἐν τούτοις ὡς διευθυντῆς τοῦ ἑλληνικοῦ τμήματος ἐν τῇ ἐκθέσει ἐθεώρησα ὅτι καθῆκον ἐμὸν ἦτο νὰ προκαλέσω ἐκτίμησιν παρ' ἰδίου ἀρχιτέκτονος οὐ μόνον τῆς ἀξίας τῶν ὑαλοστασίων, τῆς οἰκοδομῆς καὶ τῆς διακοσμήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ διαμερίσματος ἀλλὰ καὶ ἂν ἐγένοντο αἱ σχετικαὶ ἐργασίαι συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῶν συμφωνιῶν, τὰ συμβόλαια καὶ τὰ σχέδια. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτον ἐπεφάρτισα μὲ τὴν ἐντολὴν ταύτην γνωστὸν καὶ διακεκρυμένον ἀρχιτέκτονα τῆς πόλεως τῶν Παρισίων τὸν κ. A. Le Bas.

Ὁ ἀρχιτέκτων οὗτος ἀρξάμενος τοῦ ἔργου τοῦ τὴν 12 Αὐγούστου ε. ν. μοὶ παρέδωκε τὴν 17 Σεπτεμβρίου ε. ν. λεπτομερῆ περὶ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ἐκθέσιν ἣν καὶ παραδίδω μίς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Κατὰ τὴν παρὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος τούτου γενομένην γενικὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῆς ἐνεργηθείσης ἐκτιμήσεως πιστοποιοῦνται ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῶν διαφόρων ἐργασιῶν δὲν ἦτο σύμφωνα πρὸς τοὺς ὅρους τῶν συμφωνιῶν (donis descriptifs), ὅτι ἅπασαι αἱ ἐργασίαι ἐξετελέσθησαν εὐτελεστάτα καὶ ὅτι τὰ ὑλικά ὧν ἐγένετο χρῆσις ἦσαν ἐν γένει κατωτέρας ποιότητος τῆς συμφωνηθείσης, ἰδίως δὲ ὅτι·

1) Ἡ ἀξία τοῦ ἑλληνικοῦ οἰκοδομήματος τοῦ ἐπιτελεθέντος παρὰ τοῦ οἰκοδομήσαντος αὐτὸ ἀρχιτέκτονος Οἰκίας τοῦ Περικλέους, ἐξακριβοῦται εἰς φράγκα 11,261.92 0/0 ἂντὶ φράγκων 16,000 δι' ἃ συνεφωνήθη καὶ ἅτινα καταβλήθησαν.

2) Ἡ ἀξία τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμήσεως ὑπολογίζεται εἰς φράγκα 8 χιλ. 351 καὶ 65 0/0 ἂντὶ φράγκων 20,000 δι' ἃ συνεφωνήθη καὶ ἅτινα καταβλήθησαν.

3) Ἡ ἀξία τῶν ὑαλοστασίων καὶ λοιπῶν πρὸς τοποθέτησιν τῶν ἐκθεμάτων ἐκτιμᾶται εἰς φράγκα 9,219 καὶ 85 0/0 ἂντὶ φράγκων 10,000 δι' ἃ συνεφωνήθησαν. Εἰς τὸ ποσὸν ὅμως τούτο τῆς ἐκτιμήσεως περιλαμβάνονται ἅπαντα τὰ ὑαλοστάσια καὶ λοιπὰ ὡς εἶχον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκτιμήσεως, δηλαδὴ ὑπολογιζομένων καὶ τῶν γενομένων τροποποιήσεων καὶ τῶν παρ' ἡμῶν παραγγελθέντων ἐκεῖ.

Οὕτω δὲ ἀντὶ φράγκων 49,000 καταβλήθέντων διὰ τὴν οἰκοδομὴν, διακόσμησιν καὶ ἐπιπλα τοῦ διαμερίσματος ἡμῶν (ἦτοι τὰ ὑαλοστάσια κτλ.) ἐξετελέσθησαν ἔργα ἀξίας φράγκων 28,836.42 0/0, ἦτοι κατὰ φράγκα 20,000 ἐπὶ ἑλαττον τῶν καταβληθέντων.

Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ ἐπὶ πλέον καταβληθέντος, ὁ παρὰ τῶν προσωρινῶν ἐπιτρόπων ἐκλεχθεὶς ἀρχιτέκτων ἐπέδωκε τὴν ἐπιούσαν τῆς ἐκ Παρισίων ἀναχωρήσεώς μου, ἦτοι τὴν 19 Σεπτεμβρίου, εἰς τὴν Προεδρίαν λογαριασμὸν ἐκ φράγκ. 9,831 καὶ 95 0/0, ἀντίτιμον τῶν γενομένων προσθηκῶν καὶ τροποποιήσεων εἰς τὰ ὑαλοστάσια, κλπ. Ὁ λογαριασμὸς οὗτος ὑποβλήθη παρὰ τῆς Προεδρίας εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν παρεπέμφθη ἤδη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ δὲ μοὶ ἀνεκοινώθη τελευταῖον ἐκ Παρισίων, διὰ μεταγενεστέρως ἀιτήσεώς του ὁ ἀρχιτέκτων ἀναθεάζει τὸν νέον τούτον λογαριασμὸν εἰς 17 χιλιάδας. Οὕτω δὲ τὸ ἐπὶ πλέον καταβληθὲν ποσὸν αὐξάνει ἤδη ἀπὸ 20 εἰς 37,000 φράγκων! Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἀπόκειται ν' ἀποδώσῃ τὴν δέουσαν ἐκτίμησιν εἰς τὴν νέαν ταύτην χρηματικὴν ἀπαίτησιν καὶ ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτῆς, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν γενομένην ἐξακρίβωσιν τῆς ἀξίας τῶν ἐκτελεσθέντων ἔργων, τοσούτω μᾶλλον καθόσον ὁ ἐνεργήσας αὐτὴν ἀρχιτέκτων κατ' ἐπανάληψιν μοὶ ἐδήλωσεν ὅτι εἶναι ἑτοιμὸς νὰ ὑποστηρίξῃ ἐνώπιον πάσης ἐν Γαλλίᾳ ἀρχῆς τὸ κύρος τῆς ἐκτιμήσεως αὐτοῦ.

Τοιαύτη περίπου περιληπτικῶς ἡ κατάστασις τῆς ἡμετέρας ἐκθέσεως. Ἡ λογοδοσία αὕτη τῆς ἐντολῆς ἦτις ἀνετέθη διὰ τοῦ Β. Διατ. τῆς 5 Μαρτίου 1878 εἰς τοὺς τρεῖς ἐντεῦθεν ἀποσταλέντας Ἐπιτρόπους, δὲν ἀνῆκε βεβαίως ἐμοὶ μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς λοιποῖς δύο συναδέλφοις, διότι καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἐτεβλήθη ἡ ὑποχρέωσις αὕτη, καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἡμᾶς ἀνετέθη κυρίως καὶ πρὸ πάντων τὸ καθῆκον τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ παγκοσμίᾳ ἐκθέσει τοῦ 1878. Ἄν δὲ μόνος ἐγὼ ἐκπληρῶ σήμερα πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τὸ καθῆκον τούτο, ἡ εὐθύνη τῆς παραλείψεως δὲν βαρύνει τοὺς δύο ἀξιολύτους συναδέλφους. Ἰσως δὲ καὶ ἐγὼ ἤθελον εὐρεθῆ εἰς τὴν αὐτὴν μὲ αὐτοὺς κατηγορίαν, ἂν τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ γνώμη, ἐνημέρου τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν ἐν Παρισίοις καὶ μόνως δυναμένης νὰ ἐκτιμῇ τὸ σκόπιμον ἢ ἀσκαπον, τὸ ἀπαραίτητον ἢ περιττὸν τῆς διαμονῆς τῶν ἐντεῦθεν ἀποσταλέντων τριῶν Ἐπιτρόπων εἰς Παρισίους, δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς πρὸς ἐμὲ ἐπικρατεστέρα πληροφ-

ριών τρίτων, πεπλανημένων ἢ ἀπὸ σκοποῦ ἀνυχριβῶν.

Ἄλλ' ἂν αἱ πληροφορίες ἐκεῖναι δὲν ἴσχυσαν τότε ὥπως τὸ μέτρον τῆς ἀνκλήσεως ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπ' ἐμέ, ἴσχυσαν ὅμως ἐπὶ τέλους ὥπως μὲ φέρωσιν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποβάλω τὴν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἐκθέσεως παραίτησίν μου καὶ νὰ ἐγκαταλείψω μετὰ λύπης ὑπηρεσίαν ὑπὲρ ἧς καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν Παρισίοις οὐκ ὀλίγον ἐ-

μόχθησα. Γνωστοὶ δὲ εἶναι εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αἱ λόγοι τῆς παραιτήσεώς μου καὶ κρίνω ὅπως περὶ τὸν νὰ τοὺς ἐπαναλάβω ἐνταῦθα. Ἄν δὲ κάμνω λόγον τοῦ γεγονότος τούτου, τὸ πρᾶτ-
τω ὥπως ἐκφράσω εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὰς ἐπιμό-
νους αὐτῆς προσπάθειάς πρὸς ἀπόκρου-
σιν καὶ ἄρσιν τῶν ἀφορμῶν αἰτινες
προσκάλεσαν τὴν παραίτησίν μου.

Πρὶν δώσω πέρας εἰς τὴν παροῦσαν,

δὲν πρέπει νὰ παραλείψω ὅτι αἱ κατὰ
πρῶτον ἤδη δημοσιευθεῖσαι γαλλιστὶ
ἐκθέσεις ἡμῶν συνετέλεσαν οὐκ ὀλίγον
ὥπως πιστοποιήσωσι τὰς γενομένας ἐν
Ἑλλάδι προόδους καὶ ἔδωσαν ἀφορμὴν
εἰς εὐμενεῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἡμῶν
κρίσεις.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1878.

A. ΜΑΝΣΟΛΑΣ.

ΚΑΠΙΤΩΛΙΟΝ

Ὁ ἀναβαίνων τὸ Καπιτώλιον ὄρος, ἐπόμενος τῇ ὁδῷ, ἢν ἐχώρουν τὸ πάλαι οἱ θριαμβεύοντες Ῥωμαῖοι στρατηγοὶ καὶ αυτοκράτορες, κατεχόμενος ὑπὸ τῶν κλασικῶν ἀναμνήσεων τῆς ἱστορίας καὶ τῆς μυθολογίας, φανταζομένη αὐτὴ ὑπερμέγεθες, ἐμπλεὲς μεγίστων μνησίων, φυλαττόμενον ὑπὸ τειχῶν καὶ προμαχώ-
νων, περικεκαχαρᾶκωμένον ὑπὸ τάρων βαθυτάτων καὶ κρημνῶν, καὶ πτοεῖαι, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ τῶν προτέρων περὶ τὸ ἐξαίσιον τοῦ παραστατήσαντος αὐτῷ θεάματος. Καὶ ὅμως τὸ διαφύκτον Καπιτώλιον, ἡ ἐντὶ καὶ τὸ κέντρον τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας, τὸ ὄρος, ὅπερ κατώκησεν ὁ Κρόνος, ὁ πατὴρ τῶν θεῶν, καὶ ἐφ' οὗ ἐκάθισεν ὑστερονικαυνοκράτωρ ὁ Jupiter Optimus Maximus, αὐτὸς ὁ θαυμαστός γὰρ, μετεωριζόμενος εἰς ὕψος ἑκατὸν βραχίονων, ἦτο ἐστεγα-
σμένος διὰ πλίνθων χαλκῶν κεχυρωμέ-
νων τὸ ἱερὸν τοῦτο ὄρος, ὅπερ ὑπέσχετο τῇ Ῥώμῃ τὴν βασιλείαν τῆς ὑφ' αὐτοῦ

ἀφ' οὗ εὐρέθη ἐπ' αὐτοῦ, ὡς λέγουσιν, πρὸ Τροικίου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ κεφαλῇ τοῦ Τόλως, τὸ δὲ λεγόμενον τούτο ὄρος δὲν εἶναι ἄλλο ἢ λόφος, ἐξαιρούμενος τὰς σπράχοντάς αὐτὸν μέγας ὑπὲρ τῆς περὶ αὐτῆς τῆς θαλάσσης, ὁ δὲ ἀνερχόμενος ὑπὸν τὸ πρῶτον δὲν δύναται νὰ πεισθῇ ὅτι βλέπει τὴν ἀναλωτὴν ἀκρόπολιν τῶν δυναστῶν τοῦ κόσμου.

Τὸ Καπιτώλιον ἔχει δύο κορυφάς τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς, ἐφ' ἧς ἔκειτο ἡ ἐκκλησία Ἀγ. Καρλοῦ, καὶ ὅπου ἵστατο τὸ πάλαι ὁ ναὸς τοῦ Διὸς, τὴν δὲ πρὸς τὸν Τίβεριν ἐστειλμένην, ἐφ' ἧς ἵδυστα ἡ Ἀρκία ἀκρόπολις, ἡτερος ὁ σῶζον αὐτὴν ἀξιολόγηται ἐρείπια ἐκ λίθου ἡρακλειτοῦ ὑπὸ τὸ μέγαρον τοῦ Caffarelli.

Τὸ Καπιτώλιον ἦτο τὸ πάλαι τὸ τέρμα καὶ ὁ προμαχὼν τῆς πόλεως πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς βορρᾶ, μίαν μόνον εἰς τὸν παρεχόμενον ἐξ ἀνατολῶν, ἦτο ἐκ τῆς Ἀγορᾶς (Forum) διὰ τῶν τριῶν ἀνόδων, καὶ ἰδίως διὰ τῶν ἐκατὸν βραχίονων τῆς Ταρκυνίας πέτρας. Ἀλλ' ἐν τῷ παρόντι τὸ Καπιτώλιον εἶναι προσετὸ καὶ ἐκ δυσμῶν καὶ ἐξ ἀνατολῶν, ἐκ δὲ

τῆς περὶ τῆς τῆς β. ἐπειτα πρὸς τὴν πρὸ τῶν ποταμῶν αὐτοῦ διακλινούσῃ τὴν Ῥώμην.

Μεταξὺ τῶν δύο κορυφῶν τοῦ Καπιτωλίου ἦτο τὸ διὰ τῆς τοῦ ὀνομαζόμενον Intermontium, ἐν ᾧ ὁ λυκιδεὺς ὑπεδέχτο, ὡς λέγεται, τοὺς φοβεροὺς ληστὰς, οἵτινες ἀπέτελσαν τὸν πρῶτον πυρηνὰ τοῦ τῶν Ῥωμαίων δήμου. Ἐν αὐτῷ ὁ Μιχαὴλ Ἀγγέλως, ἐπὶ τῆς ἱεραρχίας ἐνδὲ τῶν Φαβέζων, Παύλου τοῦ τρίτου, διέγραψε τὴν περιφνημον τετράγωνον πλατεῖαν, εἰς ἣν ἀναβαίνομεν νῦν διὰ κλίμακος πλατυτάτης, μεγαλοπρεπῶς κεκοσμημένης κάτωθι μὲν διὰ δύο ἐκ μέλανος βασιλίου ἐξαιρετικῶν λεόντων, ἀνωθι δὲ διὰ τῶν δύο περιφνημῶν ἀγαλμάτων τοῦ Κάστορος καὶ Πολυδεύκους.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας ταύτης ἐστάθη τὸ ἐριππον χαλκοῦν ἀγαλμα τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, θαυμάσιον τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν, διαφυλάττον ἐτι καὶ μετὰ δεκαοκτὼ αἰῶνας τὴν ἀρχαίαν ἐπιχεύωσιν, πρὸς ὃ λέγεται ὅτι ὁ Μιχαὴλ Ἀγγέλως ἀπέτειλε τοὺς ἐξῆς λόγους· «Μεμνητο ὅτι ζῆς